

Grundkurs Deutsch

PhDr. Alena Kovářová

Učebnice **Grundkurs Deutsch** je zpracovaná podle nových pravidel německého правоipisu

Lektion 1

Hallo! Guten Tag!

- Wer ist hier? - Ich bin hier. Wir sind hier.
- Wie heißt du? Wie heißen Sie? - Ich heiße _____.
- Was machst du jetzt? Was machen Sie jetzt? - Ich lerne.
- Was lernst du? Was lernen Sie? - Ich lerne Deutsch.
- Warum lernst du Deutsch?
Warum lernen Sie Deutsch? - Es ist wichtig.
- Wer ist noch hier? - Hier ist noch unser Lehrer.
Hier ist noch unsere Lehrerin.

Ich bin Student und lerne jetzt Deutsch. Wir alle lernen Deutsch. Andere Studenten lernen noch Englisch, Französisch oder Spanisch. Alle Fremdsprachen sind interessant.

e Lektion, -, en lekce
r Tag, (e)s, e den
gut dobrý
wer kdo
sein, ich bin být, jsem
hier tady, zde
wie jak, jako
heißen jmenovat se
was co
machen dělat
jetzt teď
lernen učit se
(s) Deutsch němčina
deutsch německý
warum proč
wichtig důležitý
noch ještě
unser náš
r Lehrer, s, - učitel
e Lehrerin, -, innen učitelka
r Student, en, en student
und a
alle všichni
andere Studenten jiní studenti

Osobní zájmena:

ich já
du ty
er on / **sie** ona / **es** ono
wir my
ihr vy (tykání)
sie oni, ony, ona / **Sie** vy (vykání)

Poznámka:

Ve slovníku je u podstatných jmen použito místo členu odpovídajících zkratk: **der** = **r**, **die** = **e**, **das** = **s**, v množném

(s) Englisch angličtina
(s) Französisch francouzština
(s) Spanisch španělština
e Fremdsprache, -, en cizí jazyk
interessant zajímavý
r Herr, n, en pan, pán
e Frau, -, en paní, žena
s Fräulein, s, - slečna
s Kind, (e)s, er dítě
e Schule, -, n škola
r Schüler, s, - žák
e Schülerin, -, innen žákyně
e Studentin, -, innen studentka
studieren studovat
r Tisch, (e)s, e stůl
s Haus, es, ä-u-er dům
zu Hause doma
antworten odpovídat
arbeiten pracovat
fragen (se 4.p.) ptát se
groß velký
klein malý
auch taky
in v

Zapamatujte si:

Guten Tag! Dobrý den!
Prag Praha
Berlin Berlín
Wien Vídeň

čísle pak **die** = e. Již od 1. lekce je u podstatných jmen rovněž uváděna koncovka pro 2. pád jednotného čísla a koncovka pro číslo množné (viz 3. lekce §11).

Slovní přízvuk, pokud není na první nebo kmenové slabice, je označen tečkou nebo čárkou pod přízvučnou slabikou. Tečkou je značena krátká přízvučná slabika (der Student), čárka značí dlouhou přízvučnou slabiku (studieren).

GRAMATICKÁ ČÁST

§ 1 Podstatná jména - užívání členu

Rod podstatných jmen v němčině určuje člen:

a) určitý člen - **der, die, das**; v čísle množném **die** (pro všechny tři rody). Do češtiny překládáme jako *ten, ta, to; ti*;

b) neurčitý člen - **ein, eine, ein**; v čísle množném člen neurčitý odpadá. Překládáme pomocí *nějaký, nějaká,*

nějaké nebo *jeden, jedna, jedno*.

Určitý člen se užívá, mluvíme-li o osobě nebo věci dříve zmíněné nebo blíže určené. Neurčitý člen užijeme, jestliže mluvíme o příslušném podstatném jménu poprvé nebo není-li blíže určeno.

Podstatná jména mohou stát také bez členu, např. vlastní jména a oslovení, označení povolání, podstatná jména látková, nebo v ustálených spojeních.

Všechna podstatná jména píšeme vždy s velkým počátečním písmenem.

Rod německých podstatných jmen se může lišit od češtiny, např. *das Haus x ten dům*.

Silné skloňování podstatných jmen

Na rozdíl od češtiny má němčina pouze čtyři pády. Pády tvoříme skloňováním příslušného členu, nikoli koncovkami jako v češtině. Pouze u mužského a středního rodu přidáváme ve 2. pádě jednotného čísla k podstatnému jménu koncovku **-(e)s**.

	mužský rod	ženský rod	střední rod
1.p. .	der / ein Lehrer	die / eine Schule	das / ein Kind
2.p. .	des / eines Lehrers	der / einer Schule	des / eines Kind(e)s
3.p. .	dem / einem Lehrer	der / einer Schule	dem / einem Kind
4.p. .	den / einen Lehrer	die / eine Schule	das / ein Kind

V množném čísle se používá jen člen určitý a je pro všechny tři rody stejný - **die** (viz 3. lekce § 11).

Člen neurčitý se v množném čísle neužívá.

1.p. die

2.p. der

3.p. den

4.p. die

§ 2 Slovesa - časování slabých sloves

Německá slovesa můžeme rozdělit do 5 skupin:

1. **Slabá slovesa** - naprostá většina německých sloves, mají pravidelné časování
2. **Silná slovesa** - asi **180** sloves, typická je změna kmenové samohlásky v minulých časech, v učebnicích bývají označována také jako nepravidelná slovesa
3. **Způsobová (modální) slovesa** - **6** sloves (např. dürfen, können), ke kterým se svými tvary řadí sloveso wissen
4. **Smíšená slovesa** - **8** sloves (např. kennen, nennen)
5. **Pomocná slovesa** - **3** slovesa (haben, sein, werden)

Infinitiv německých sloves je zakončen na **-en**, někdy jen **-n**.

Časování slabých (pravidelných) sloves v přítomném čase:

typ **lernen** *učit se*

	jednotné číslo			množné číslo		
1.	ich	lern- e	<i>učím se</i>	wir	lern- en	<i>učíme se</i>
2.	du	lern- st	<i>učíš se</i>	ihr	lern- t	<i>učíte se</i> (tykání)
3.	er			sie	lern- en	<i>učí se</i>
	sie } es	lern- t	<i>učí se</i>	Sie	lern- en	<i>učíte se</i> (vykání)

typ **arbeiten** *pracovat*

	jednotné číslo			množné číslo		
1.	ich	arbeit- e	<i>pracuji</i>	wir	arbeit- en	<i>pracujeme</i>
2.	du	arbeit- est	<i>pracuješ</i>	ihr	arbeit- et	<i>pracujete</i> (tykání)
3.	er			sie	arbeit- en	<i>pracují</i>
	sie } es	arbeit- et	<i>pracuje</i>	Sie	arbeit- en	<i>pracujete</i> (vykání)

V němčině vykáme 3. osobou množného čísla, např.: Lernen Sie Deutsch, Frau Černá? *Učíte se německy, paní Černá?*

Obracíme-li se na kolektiv, zpravidla nevykáme: Lernt ihr auch Deutsch, Monika und Eva? *Učíte se taky německy, Moniko a Evo?*

U sloves, jejichž kmen je zakončen na **-t** nebo **-d** (typ arbeiten), vsouváme kvůli snadnější výslovnosti před příslušnou koncovku ještě **-e-**, a to ve 2. a 3. osobě jednotného čísla a ve 2. osobě množného čísla. Slovesa s kmenem končícím na sykavku **-s**, **-ß**, **-z**, **-tz** mají ve 2. a 3. osobě jednotného čísla stejnou koncovku: du tanzt - er tanzt (tanzen *tancovat*); du reist - er reist (reisen *cestovat*).

Časování slovesa sein (být) v přítomném čase

	jednotné číslo	množné číslo
1.	ich bin <i>jsem</i>	wir sind <i>jsme</i>
2.	du bist <i>jsi</i>	ihr seid <i>jsste (tykání)</i>
3.	er sie } ist <i>je</i> es	sie sind <i>jsou</i> Sie sind <i>jsste (vykání)</i>

§ 3 Slovosled ve větě hlavní

Němčina má na rozdíl od češtiny **pevný pořádek slov**, důležité je zejména postavení určitého slovesa ve větě.

a) Přímý pořádek slov - sloveso v určitém tvaru stojí **na 2. místě** ve větě:

1	2	3
Ich	arbeite	in Brno.
podmět	sloveso určité	ostatní části věty

b) Nepřímý pořádek slov - sloveso v určitém tvaru stojí **na 2. místě** ve větě, na 1. místě stojí jiný větný člen než podmět:

1	2	3	4
Jetzt	studieren	wir	Deutsch.
zdůrazněný větný člen	určité sloveso	podmět	ostatní části věty

Obdobně se nepřímý pořádek slov užívá v otázkách doplňovacích, např.: Was **machst** du jetzt?

c) Obrácený pořádek slov - určité sloveso stojí **na 1. místě** ve větě, jedná se např. o otázky zjišťovací (odpověď

ano nebo ne) a o věty rozkazovací (viz 4. lekce, § 19):

1	2	3
Studiert	ihr	auch in Brno?
sloveso určité	podmět	ostatní části věty

V německé větě musí být vyjádřen podmět. Není-li podmětem podstatné jméno, užívá se příslušné osobní zájmeno:

Was macht Herr Schwarz?	<i>Co dělá pan Schwarz?</i>
Er arbeitet.	<i>Pracuje.</i>
Was macht Frau Klein?	<i>Co dělá paní Kleinová?</i>
Sie lernt.	<i>Učí se.</i>
Wie ist die Schule?	<i>Jaká je ta škola?</i>
Sie ist groß.	<i>Je velká.</i>

Také v jednočlenných větách musí být v němčině podmět vyjádřen. Zde se užívá zájmena středního rodu **es**:

Es schneit.	<i>Sněží.</i>
Es regnet.	<i>Prší.</i>

§ 4 Vyjadřování záporu v němčině

- a) Negace celé věty - záporka **nein**: Studiert Eva in Brno? **Nein**, sie studiert in Prag.
Studuje Eva v Brně? Ne, studuje v Praze.
- b) Zápor u slovesa - záporka **nicht** neguje celou větu nebo jednotlivé větné členy:
Lernst du jetzt Tschechisch? Nein, ich lerne **nicht** Tschechisch, jetzt lerne ich Deutsch.
Učíš se teď česky? Ne, neučím se česky, teď se učím německy.
- c) Negace u podstatného jména - zájmeno **kein** (žádný): viz 3. Lekce, § 13.

V německé větě může být **jen jeden zápor**, např.: Das Haus ist eine Schule. *Ten dům je škola.*
Das Haus ist **keine** Schule. *Ten dům není (žádná) škola.*

CVIČENÍ

1. Vyskloňujte tato podstatná jména v čísle jednotném se členem určitým i neurčitým:
die Frau, das Kind, der Schüler, die Studentin, der Tisch, das Haus, der Tag, die Schule

2. Doplňte příslušné tvary slovesa "sein":

1. Wir _____ zu Hause. 2. Das Kind _____ noch klein. 3. Ich _____ Student. 4. Der Tisch _____ nicht groß. 5. _____ ihr noch hier, Monika und Peter? 6. Wer _____ das? 7. Alle Fremdsprachen _____ wichtig. 8. _____ du jetzt zu Hause? 9. Hier _____ auch unsere Lehrerin.

3. Přeložte:

- a) já a ty, my a oni, ty a on, my a vy, on a ona, oni a vy, já a Vy, ona a ty
b) já nebo ty, my nebo oni, ty nebo on, my nebo vy, on nebo ona, oni nebo vy, já nebo Vy, ona nebo ty
c) proč já a ne ty, proč my a ne oni, proč ty a ne on, proč my a ne vy, proč on a ne ona, proč oni a ne vy, proč já a ne Vy, proč ona a ne ty

4. Doplňte správné tvary sloves:

- a) heißen Ich _____ Eva.
b) antworten Er _____ der Lehrerin.
c) fragen Sie _____ den Schüler.
d) studieren Du _____ in Prag.
e) arbeiten Wir _____ zu Hause.
f) lernen Ihr _____ Französisch.

5. Utvořte věty se slovesem ve správném tvaru:

1. Was (machen) du? 2. Ich (lernen) Deutsch. 3. Jürgen (studieren) in Berlin. 4. Wie (sein) das Haus? 5. Der Lehrer (fragen) und wir (antworten). 6. (arbeiten) ihr auch zu Hause? 7. Der Tisch (sein) klein. 8. Was (fragen) das Kind? 9. Es (sein) interessant. 10. Wir (studieren) Fremdsprachen.

6. Doplňte do vět slovesa fragen a antworten:

Wer fragt _____ und wer antwortet?

- a) Ich _____ und du _____.
- b) Er _____ und ihr _____.
- c) Du _____ und wir _____.
- d) Ihr _____ und ich _____.
- e) Wir _____ und Sie _____.
- f) Das Kind _____ und der Lehrer _____.
- g) Die Lehrerin _____ und die Schüler _____.

7. Tvořte otázky a odpovězte záporně:

Vzor: Hans arbeitet in Prag. → a) Arbeitet Hans in Prag?
→ b) Nein, Hans arbeitet nicht in Prag.

- 1. Das Kind lernt Englisch.
- 2. Wir antworten der Studentin.
- 3. Die Schule ist groß.
- 4. Sie studieren in Wien.
- 5. Ihr seid zu Hause.
- 6. Frau Müller arbeitet in Frankfurt.
- 7. Der Lehrer fragt den Schüler.

8. Odpovězte na otázky:

1. Wer ist hier? 2. Was machen wir jetzt? 3. Was studieren wir? 4. Was lernen andere Studenten? 5. Lernt ihr auch zu Hause? 6. Warum lernen wir Fremdsprachen?

9. Přeložte:

1. Pracuji doma. 2. Učíme se němčinu a angličtinu. 3. Jak se jmenuje ta paní? 4. Co studujete, Evo a Karle? 5. Zeptáme se paní Kleinové. 6. Kdo je nyní v Berlíně? 7. Jaký je ten dům? 8. Je malý? 9. Ne, je velký. 10. Cizí jazyky jsou důležité.

10. Přečtěte a přeložte:

Alle reden

Ich rede.

Du redest.

Er redet ständig.

Sie redet.

Sie redet sehr laut.

Wir reden.

Ihr redet auch.

Sie reden.

Alle reden.

Wovon?

Von nichts.

Es ist eine Party.

reden *hovořit*
ständig *stále*
sehr laut *velmi hlasitě*

wovon *o čem*
von nichts *o ničem*
e Party *večírek, pářty*

Rozšiřující slovní zásoba: Pozdravy a zdvořilostní rčení

Guten Tag!
Guten Morgen!
Guten Abend!
Gute Nacht!

Dobrý den!
Dobré ráno!
Dobrý večer!
Dobrou noc!

Grüß Gott!
Grüß dich!
Hallo!

Dobrý den! (*užívá se v Rakousku*)
Nazdar! Ahoj!
Ahoj!

Mahlzeit!
Guten Appetit!
Gute Reise!
Auf Wiedersehen!
Auf Wiedersehen!
Auf Wiederhören!
Tschüs!
Ade!

Dobré poledne!
Dobrou chuť!
Šťastnou cestu!
Na shledanou!
Na shledanou! (*v Rakousku*)
Na slyšenou! (*při telefonování*)
Ahoj! (*pouze při rozchodu*)
Sbohem!

Bis bald! Bis gleich!
Bis morgen!
Bis später!
Mach's gut!
Entschuldigung!
(Es) tut mir leid!

Na brzkou shledanou! Uvidíme se za chvíli!
Na shledanou zítra!
Zatím na shledanou!
Měj se dobře!
Promiň! Promiňte!
Je mi líto!

Willkommen!
Nehmen Sie Platz!
Wie geht es (dir)?
Wie geht es Ihnen?
Danke! Danke schön! Vielen Dank!
Bitte! Bitte schön!

Vítám tě! Vítáme Vás!
Posaďte se!
Jak se (ti) daří?
Jak se Vám daří?
Díky! Děkuji!
Prosím

